

نشریه علمی تخصصی فرش

دانشگاه بیرجند
دانشکده هنر

دشاورها
علمی فرش
نشریه علمی تخصصی فرش

اخبار
دانشگاه

کامو
نویسنده
فرش

مصاب
ایستاد

۲

۸

۱۰

۳
۴
۵
۶

من میراث نقش فرش زینم

"من در همان حال می دانم که فرجام دعوت تو به سوی بهشت است، و پایان دعوت او به سوی دوزخ. تو منزهی! شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم و اسرار خود را برمی شمرم!
و شگفت تر از آن بردباری تو با من، و درنگ تو از شتاب در کیفر من است! و این بردباری و درنگ نه برای گرامی بودن من نزد توست، بلکه از روی مدارای تو با من و فضل و بخشش تو بر من است تا از نافرمانی خشم آور تو باز ایستم، و از گناهان فرساینده خود دست کشم، و از آن رو است که بخشایش من نزد تو محبوب تر از کیفر من است."

(بخش هایی از دعای شانزدهم صحیفه سجادیه)

سخن مدیر مسئول نشریه "طره"

فرش مخمل همبساط بوریای فقر نیست
چون صفِ مژگان گشاید، محو گردد خواب ها
در جستجوی معنایی برای فرش، همین بس که زنجیرهای به وسعت انسانهای اندک، اما دلسوخته در این وادی به نقش آفرینی دست زدند و گره هایی از شعور، آگاهی و امید بر دستبافته های این آستان نهادند که چه گره های بزرگی از کدورت دیدگان مردمان گشود.
سپاس از دانشجویانم که سرآغاز "طره" را با همدلی، دانش و تلاش گشودند.

آرزو پایدار فرد

به یاد او که رفته (مرحومه اکرم دادی، فرش ۸۸)

شاید این نامه را که برای تو می نویسم، هرگز به دستت نرسد، ولی می دانم که حرفهایم به گوش تو خواهد رسید.
درست است که مدت کوتاهی با این قافله همسفر بودی، ولی در همین اندک زمان، آنچه را که باید به همه آموختی.
تو ادعایی نداشتی ولی به همه نشان دادی که برای زندگی و به مقصد رسیدن باید جنگید،
باید غم و درد هایمان را به هر اندازه که بزرگ باشد، بر دوش همسفران خود نیاندازیم و به هر سختی که باشد در چمدان خود بگذاریم و خود بر دوش کشیم.
شادی و امید را سر سفره بگذاریم تا کسی از درد نبودن امید و شادی برخورد نییچد و خود را به فنا نسپارد.
راستش را بگویم گاهی به حال تو غبطه می خورم و آرزو می کنم ای کاش من هم به اندازه ی ذره ای مثل تو بودم.
دوست مهربانم هرچند دست پر طمع روزگار خیلی زود تو را از این کاروان جدا کرد، ولی هیچ گاه نخواهد توانست مهر تو را از دلهایمان بزداید.

تبریک هفته پژوهش

دانستن، حق هر انسان آزاده است، موهبتی است که خداوند ارزانی مردمانی می‌گرداند که برایش از سختی و مشکلات نمی‌هراسند و از رفتن در کوره راه های تاریک باز نمی‌مانند و لحظه ای از تلاش دست نمی‌کشند. آری دانستن حق این چنین مردمانی است.

فرارسیدن هفته پژوهش و فناوری را به همه محققین و پژوهشگران ارجمند دانشگاه بیرجند خصوصا "دانشکده هنر" تبریک عرض می‌کنیم و امید است در مسیر موفقیت، پرامید و پر توان قدم بردارند.

دستاوردهای انجمن علمی فرش در یکسال گذشته

۱. شرکت در نمایشگاه هنر اسلامی؛ که دانشجویان با ارائه آثار هنری خود در این نمایشگاه شرکت کردند.
۲. دعوت از جناب آقای "تورج ژوله" و برگزاری نشست با حضور ایشان در تالار علامه فرزاد دانشگاه بیرجند با حضور دانشجویان فرش و اساتید این رشته برگزار شد. ایشان پیرامون سفرهای تحقیقی خود و وضعیت فرش دستباف مطالبی را عنوان کردند.
۳. برگزاری نمایشگاه مشترک بین سه گروه باستان شناسی، صنایع دستی و فرش در اسفند ماه ۹۰ که دارای دویخش افتتاحیه و اختتامیه بود و از آنجایی که این نمایشگاه در محل کلاس های مشترک دانشگاه دایر شد مورد توجه دانشجویان سایر رشته ها قرار گرفت.
۴. برگزاری جشنواره و نمایشگاه عکس فرش در اردیبهشت ماه سال گذشته که توسط عکسهای ارسالی دانشجویان هنر انجام پذیرفت. هدف این جشنواره نگاه منتقدانه به مقوله فرش دستباف بود. در این جشنواره از استاد "حسن غفاری" دعوت شد که در کنار "دکتر بیدختی" و "آقای کاظم ایمان طلب" به داوری عکس های ارسالی بپردازند و نیز آثار برتر در نگارخانه شهر برای بازدید عموم به نمایش درآمد. در مراسم اختتامیه از صاحبان آثار تقدیر و تشکر بعمل آمد.
۵. از دیگر دستاوردهای انجمن علمی فرش شرکت در جشنواره حرکت که در آبان ماه امسال برگزار شد می‌باشد که دانشجویان سه گروه دانشکده با ارایه آثار در جشنواره حضور داشتند.
۶. انجمن علمی فرش در سال جاری برای اولین بار اقدام به چاپ نشریه دانشجویی "طره" نموده که شماره اول این نشریه اکنون منتشر شده است.

فرش چالستر

روستای "چالستر" در فاصله شش کیلومتری شمال غربی شهرکرد مرکز استان چهارمحال بختیاری است که به مدت چهار قرن مرکز حکومت خوانین بختیاری بوده و از زمان پهلوی اول (رضا خان) تداوم داشته است. خوانین چالستر علاقه‌ی وافری به هنر و صنایع دستی داشته‌اند که این علاقه سبب توسعه هنری این منطقه گردید.

فرش یکی از هنرهایی بود که بسیار مورد توجه خوانین قرار گرفت، به طوری که در آن دوره از شهرت خاصی برخوردار شد. این شهرت به سبب کیفیت بالا از لحاظ طرح، نقش، بافت و مواد اولیه بوده است. این دست بافته‌های گران قیمت، غالباً به عنوان پیشکش به شخصیت‌های برجسته و صاحب‌منصبان اهدا می‌شد و بخشی دیگری از این فرش‌ها به بازارهای داخلی و خارجی عرضه می‌گردید. ولی بازار این فرش در کشور های اروپایی بیشتر بوده، به طوری که کلیه‌ی های اصفهان فرش‌های کهنه و قدیمی این منطقه را خریداری نموده و به اروپا می‌فرستادند. فرش‌های مورد بحث به نام "بی‌بی‌باف" معروف هستند.

این فرش به دلیل سفارشی که از سوی بانوانی همچون همسران و مادران خوانین به بافنده‌گان داده می‌شد، این نام را به خود گرفته‌است. به علت ارتباط خان‌های منطقه چهارمحال با دولت‌های غربی تأثیر فرهنگ اروپایی روی فرش این منطقه مشهود است. دوره شکوفایی فرش بی‌بی‌باف از دوره ناصرالدین شاه شروع شد و در دوره پهلوی اول رو به افول نهاد. طرح و نقش فرش‌های بی‌بی‌باف خشتی، سرو، کاج، کف ساده، بته، قهرواشتی و تصویری است. ساختار فرمی فرش‌های بی‌بی‌باف هندسی و شکسته است.

منابع تصویر موجود از فرش‌های بی‌بی‌باف بسیار کمیاب و محدود است. نقشه‌ی فرش بی‌بی‌باف معمولاً در انحصار خود بی‌بی‌باف‌ها و تولیدکنندگان این فرش بوده است. یکی از تفاوت‌های عمده‌ی قالی بی‌بی‌باف با دیگر قالی‌های چالستر، رنگ آن است. در قالی‌های چالستر که برای مصارف عموم مردم بوده، از رنگ‌های تیره استفاده شده است که خود می‌تواند بیانگر شرایط سخت زندگی مردم عادی و درجه رفاه مردم باشد، اما فرش‌های بی‌بی‌باف به دلیل مرفه بودن سفارش دهندگانش، از رنگ‌های روشن، همانند آبی روشن، کرم، نارنجی و غیره استفاده می‌شده و می‌توان گفت این انتخاب رنگ، به دلیل ارتباط و تأثیر فرهنگ اروپایی بر زندگی آنان بوده است. در مورد مکانیسم بافت فرش بی‌بی‌باف می‌توان گفت که از "گره‌های متقارن" و شیوه "تک‌پود" استفاده می‌شده و ابعاد فرش ۳*۴ یا کمی بزرگتر است. از آنجایی که فرش چالستر از قدیم تا به امروز تک پود بوده، دارای ارزش هنری خاصی است. تک پود بودن فرش و استفاده از پشم مرغوب سبب نرمی فرش می‌شده که در اصطلاح محلی به این قالی‌ها "گوش گربه‌ای" می‌گفتند.

مطلب نوشته شده خلاصه تحقیق سرکار خانم "مرضیه سادات حسینی" می‌باشد.

نقد و بررسی

نقدی از استاد حاجی زاده

این بخش سعی بر آن دارد که آثار پژوهشی دانشجویان، توسط هیات علمی دانشگاه مورد نقد و بررسی قرار گیرد و نکات مثبت و منفی تحقیق را ارزیابی نماید.

این مقاله توسط استاد گرامی جناب آقای "محمد امین حاجی زاده" مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. مقاله پیش رو اشاره‌ای گذرا به "فرش چالستر"، و تنها یکی از گونه‌های معروف آن است. طرح و نقش فرش چالستر موارد متعددی را شامل می‌شود که گونه‌ی فرش "بی بی باف" یکی از انواع آن است و بدیهی است که عنوان مقاله به عنوان مثال "بررسی فرش های بی‌بی‌باف" گذاشته می‌شد، ضمن اینکه موارد گفته شده در مورد یکی از فرش‌های بی‌بی‌باف موردی بوده و کلیت ندارد. لازم می‌دانم در چند سطر توضیحاتی در مورد تکمیل شدن این مقاله بیان نمایم:

معروفترین نوع قالی‌های بختیاری، قالی‌های مرسوم به بی‌بی باف است که هم از نظر ابعاد و هم از نظر نقش و مواد اولیه مصرفی، تفاوتی مشخص با سایر فرش‌های تولیدی عشایر بختیاری دارد. قالی‌های بی‌بی باف که در منطقه چالستر چهارمحال و بختیاری بافته می‌شده و هم اکنون تولید آن منسوخ شده، به فرشی گفته می‌شود که در گذشته فقط بی‌بی‌ها (زنان و دختران خوانین) امکان مادی و زمان سفارش آن را داشته‌اند. این فرش‌ها به فرمایش خوانین چهارمحال و با نظارت بی‌بی‌ها با بهترین مواد اولیه و ماهرترین بافنده از زمان حکمرانی تا زمان زوال خوانین (دوره ناصرالدین شاه) تولید می‌شده است.

خوانین بختیاری به سبب مراودات کشورهای خارجی تحت تأثیر و فرهنگ‌های خارجی بوده و بعضاً از نقوش و طرح‌های فرنگی و بیگانه در فرش‌هایشان بهره برده‌اند. عمده طرح‌های فرش‌های موسوم به بی‌بی‌باف، خشتی، سرو، کاج، کف ساده، بته، قهر و آشتی و تصویری به صورت هندسی و شکسته بوده‌اند.

مُصَحَّح

استاد محمد صمیمی اول، متولد شهر بیرجند، از ۱۱ سالگی در کارگاه پدر مشغول به کار شد. از جمله فعالیت‌های ایشان طراحی روی نقشه های بومی منطقه، طرح محرمات و گل‌فرنگ بود. از سال ۷۳ تا ۸۷ به عنوان استاد دانشگاه آزاد طبس، مشهد و بیرجند مشغول به تدریس بودند که ثمره آن تألیف کتاب **"اصول مبانی طراحی فرش ایران"** است که قواعد طراحی فرش در آن بیان و ترسیم شده است.

ایشان از سال ۸۳ به عضویت انجمن علمی فرش ایران درآمد. چند جزوه کمک آموزشی برای منابع درسی رشته فرش هنرستان از استاد، در استان منتشر شد. در سال ۸۷ به عنوان مربی نمونه کشور انتخاب شدند. مدرک تحصیلی استاد کارشناسی ارشد حقوق جهاد کشاورزی است

و هم اکنون شرکت **"طلوع قالی قهستان"** را به کمک فارغ التحصیلان رشته فرش تأسیس کرده‌اند که در آن به تربیت هنرجویان در رشته‌های بافت گلیم و فرش، طراحی و غیره می‌پردازند.

در زیر به بخشی از مصاحبه انجام شده با ایشان می‌پردازیم:

تیرماه امسال "فرش صلح" که توسط شما طراحی شده بود در "یونسکو" رونمایی شد، در صورت امکان در مورد آن توضیح دهید؟

این سومین تجربه‌ی من برای طراحی و بافت فرش برای یونسکو بود که اولین آن به سال ۸۸ مربوط می‌شود. طراحی این فرش در حاشیه همایش بین المللی امنیت انسانی در غرب آسیا بود.

در این پروژه از دو تن از دانشجویان فرش، آقای رجبی مقدم برای طراحی و یک تیم بافنده از روستا دعوت به همکاری شد. این فرش در دو ماه آماده تحویل به سازمان میراث فرهنگی شد. موتیف‌های بکار رفته در این فرش تلفیقی از نمادهای مناطق تاریخی ایران بوده است، که در ترنج پرچم ایران قرار دارد، چهار گل‌دان در چهارجهت مختلف در لچک طراحی شده که بندهای آن‌ها ترنج را تشکیل می‌دهد. حضور این چهار گل‌دان بیانگر افکار مختلف و متفاوت است اما حرکت به سمت وحدت را بیان می‌کند. در مرکزی ترین نقطه شمس کلمه "الله" به کار رفته که نماد پرچم ایران است.

وضعیت طراحی فرش ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

طراحی فرش در این سه دهه اخیر روند رو به رشد داشته است. اغلب فرش‌هایی که از گذشته موجود است به لحاظ تاریخی با ارزش هستند ولی از لحاظ فنی دارای کیفیت مطلوب نمی‌باشد و البته این مسأله قابل تعمیم برای همه فرش‌های تاریخی نیست. امروزه فرش تولید شده از لحاظ رنگ، طرح و بافت رشد مطلوبی داشته، اما آنچه که فرش ایران از آن رنج می‌برد، نبود یک سیاست واحد برای فرش و عدم برنامه‌ریزی و سرگردانی در این حوزه است که به طراحی آن نیز آسیب رسانده است.

از آنجایی که طراحی فرش با قواعد و اصول خاصی ترسیم می‌شود و عده کثیری از طراحان و هنرجویان پیرو همین اصول هستند، آیا نوآوری در نقشه های فرش پدید می‌آید؟

در مورد نوآوری در طراحی فرش باید گفت، نوآوری در فرم و شکل و یک موتیف بوجود آمده اما سبب پدید آمدن یک نوع طرح خاص نشده است. ملزومات نوآوری در فرش آن است که نقشه ماندگار باشد. شاید یک سری طرح در یک دوره‌ی زمانی مورد استقبال از طرف تولیدکننده و مصرف‌کننده قرار گرفته باشد اما در زمان کوتاهی از دور خارج شده است. خاصیت فرش سنتی، ماندگاری آن به لحاظ طرح و رنگ و نقش است. مرحوم آقای "سام عرب زاده" در دهه های ۴۰ و ۵۰ دست به شکستن برخی از ساختارهای سنتی موجود در طراحی فرش زدند، اما به دلیل حیات کوتاه وی سبک جدیدی ایجاد نشد و از طرفی عده‌ای موافق و عده‌ای مخالف آن بوده‌اند.

چرا نوآوری در فرش ایران تا این حد کند پیش می‌رود؟

دو عامل اساسی سبب کندی این روند شده است. عامل اول، نوآوری است که عموماً از طرف جوانان یا افرادی با دیدگاه‌های متفاوت صورت می‌گیرد. در کشور ما بخش اعظم تولید فرش در دست افرادی است که بطور سنتی اقدام به تولید می‌کنند، یا صاحبان سرمایه افرادی مسن هستند، این گروه از تولیدکنندگان غالباً استقبال چندانی از ایده‌های نو در فرش نمی‌کنند و گاه آثار این طراحان را رد می‌کنند.

عامل دوم، وارد شدن افراد غیر متخصص به حوزه فرش و شرکت در کارهای پژوهشی است. این افراد بیشترین جبهه را در مقابل پدید آمدن طرح‌های نو در حوزه طراحی گرفته‌اند. به نظر بنده اساتید و بزرگان فعال در این بخش چنین برخورد تدافعی در برابر مقوله نوآوری و دگراندیشی را، ندارد. بلکه خودشان براین عقیده هستند که فضای امروز فرش نیازمند ایده‌ها و طرح‌های جدید از نوع درست و با کیفیت است، بطور مثال همین پژوهشگران و اساتید که تجربه‌شان بیشتر درمباحث تئوری بوده چندان روی خوش به ایده‌هایی مانند حجم بافی و گلیم فرش نشان نداده‌اند.

یکی از معضلاتی که امروزه در مورد آن بسیار بحث می‌شود، عدم رعایت قانون کپی رایت است. این معضل به فرش نیز راه یافته است، به طوری که برخی از تولیدکنندگان چینی و کشورهای شرقی طرح‌های فرش ایران را به نام خود به بازارهای جهانی عرضه می‌کنند. لطفاً نظراتان را در این رابطه بیان کنید.

کپی رایت تفاهم نامه بین المللی است که برای ثبت آثار فرهنگی و علمی و هنری کشورها به کار می‌رود. مسؤولان کشور آثار معنوی و مادی سرزمین خود را به عنوان یک سند ملی و هویتی به ثبت جهانی می‌رسانند، طبق همین سند از اصالت آثار بومی و ملی خود حمایت و در صورت لزوم از آن دفاع می‌کنند.

از آنجایی که اغلب طرح‌های فرش ایران هنوز به ثبت جهانی نرسیده و اسنادی به نام این طرح‌ها تنظیم نشده، چگونه می‌توان در دادگاه‌های بین المللی درخواست پیگیری موضوع را نمود؟

به اعتقاد بنده این معضل از حوزه کارهای پژوهشی نیز بوجود آمده است. سمت و سوی حرکت محققان برای پیشینه شناسی و مستند کردن این طرح‌ها نبوده است.

موضوعی که لازم می‌بینم در مورد آن بحث شود سیستم قانون‌گذاری در فرش است. صنعت فرش از عدم قانون گذاری رنج می‌برد، به صورتیکه در سازمان‌های دیگر قوانین به خوبی تدوین و اجرا می‌شود ولی این مطلب در فرش ایران کاملاً نمود پیدا نمی‌کند و این به دلیل نبوده سیاست‌های کلان و یا عدم برنامه‌ریزی اصولی مسئولان مربوطه است. قانون مکتوب و مدون در فرش محدود است. بطوری‌که شخصاً کتابی را آماده چاپ کرده که به مجموعه قوانین تصویب شده، در حوزه فرش و صنایع دستی مربوط می‌باشد. قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا به امروز گردآوری شده، عناوینش به ۱۰ مورد نمی‌رسد! که این مطلب گواه ضعف قانون‌گذاری در این بخش است. در مورد کپی‌رایت باید مجلس و نهادهای مربوطه وارد عمل شوند و با مصوب کردن قوانین و آیین‌نامه‌ها از بروز چنین معضلاتی جلوگیری شود و در صورت لزوم اقدامات قانونی صورت گیرد.

ادامه در صفحه ۵

آسیب‌های جدی‌ای که فرش ایران را تهدید می‌کنند را بیان فرمایید؟

از لحاظ تجارت، فرش در معرض تهدید است اما به اعتقاد بنده عدم سرمایه‌گذاری روی تربیت بافنده، مهمترین آسیب را در سالهای آینده به فرش ایران وارد می‌کند. طبق آمار رسمی که در سال ۷۵ منتشر شد تا به امروز حدود ۲۰٪ کاهش بافنده ماهر را داشته‌ایم. با توجه به شرایط موجود و توسعه جوامع سنتی به سمت مدرن شدن و نگرش خانواده‌ها به مساله تربیت و آینده فرزندان این امکان وجود دارد که تا ده سال آینده این آمار افزایش پیدا کند و مقدار بافنده‌های ماهر به نصف کاهش یابد.

از آنجایی که استان آذربایجان یکی از مراکز بافت فرش در ایران است زلزله اخیر چه پیامدی روی فرش این منطقه داشته است؟ به طوری که می‌دانید نزدیک به دو هزار دار قالی در زیر آوار مانده است.

به طور کلی هر آسیبی که به فرش وارد شود اثرات خاص خود را دارد. آسیب‌های وارده دارای سه جنبه مادی، معنوی و روحی است. بُعد مادی قابل تأمین می‌باشد اما دو بعد دیگر نیازمند زمان است. پیامدهای طبیعی همانند زلزله می‌تواند سبک زندگی افراد را تحت شعاع قرار دهد و افرادی که از بلا مصون مانده‌اند، شیوه زندگی خود را تغییر دهند و برای امرار معاش به کارهای خارج از تخصص روی آورند. پس با این وجود ممکن است در این حوزه چنین وقایعی سبب خارج شدن عده‌ای از بافندگان، طراحان و تولیدکنندگان شود و این به معنای جدا شدن سرمایه‌ی انسانی مفید از بدنه‌ی صنعت فرش است.

کشورهای عربی برای مفروش کردن اماکن مذهبی خود به تولیدکنندگان ایرانی سفارش بافت این فرش‌ها را می‌دهند، نقش فرش خراسان را در بازاریابی این فرش‌ها چگونه ارزیابی می‌فرمائید؟

غالب بافت این فرش‌ها در خراسان رضوی صورت می‌گیرد. فرش ابوظبی، فرش مسجد عمان و یکی دو مورد دیگر، در خراسان رضوی و نیشابور بافته شده است، ولی کادر فنی، اجرایی و طراحی همه در تهران و زیر نظر شرکت سهامی فرش فعالیت داشته‌اند. در این مورد می‌توان گفت که فرش خراسان رضوی عملکرد خوب و مناسبی داشته است.

فرش خراسان جنوبی در تجارت جهانی چه موقعیتی نسبت به دیگر مراکز قالی بافی دارد؟

قیمت مناسب این فرش‌ها این امکان را ایجاد کرد که در بازار مشتری‌های خاص خود را داشته باشد. فرش خراسان جنوبی بخصوص بیرجند به دلیل کیفیت رنگ، طرح و مواد اولیه دارای شرایط مطلوب است. قابل ذکر است که دلیل قیمت مناسب فرش خراسان جفتی بافی بودن آن است.

به نظر شما جفتی بافی یک عیب محسوب می‌شود؟ آیا سیاستی برای رفع آن در کارگاه‌های قالی بافی منطقه در نظر گرفته شده است؟

جفتی بافی قطعاً یک ایراد است و از استحکام فرش می‌کاهد و سبب پایین آمدن تراکم فرش می‌شود، اما از دیدگاه استانداردهای تعریف شده نکات دیگری مدنظر است و کیفیت درجه‌های متعدد دارد، از جمله طرح، رنگ و مواد اولیه، که این ویژگیها در فرش خراسان جنوبی لحاظ شده است. در استاندارد حداقل‌ها در نظر گرفته می‌شود. در مورد جفت بافت بودن فرش این منطقه باید گفت به طور میانگین ۷۰ درصد فرش‌های بیرجند دارای رج شمار ۴۰ است. در حالی که در سایر مناطق ایران رج شمار بین ۳۰ تا ۳۲ است. این نکته نیز باید ذکر شود که در مناطق تافاف، فرش از استحکام خاصی برخوردار است. بیش از یک قرن می‌باشد که طرح بومی منطقه تولید می‌شود و در بازارهای داخلی و خارجی مورد استقبال قرار می‌گیرد و قبول کالا با این کیفیت در عرصه تجارت بیانگر مورد پذیرش بودن فرش این منطقه است.

تأثیر تحریم بین المللی در یک سال اخیر به اقتصاد فرش را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

تحریم‌های اعمال شده آثار منفی خود را داشته است. موضوع تحریم چند دهه است که در اقتصاد ما نقش بازی می‌کند، ولی در یک سال گذشته پررنگ‌تر ظاهر شده است. تحریم در مورد برخی اشخاص، کالاها، قراردادهای و معاملات صورت گرفته است. به نظر بنده تحریم در مقوله فرش نقش چندان پررنگی نداشته است. دور از مقررات بین المللی و آنچه باعث تحریم شده، خودمان نیز خودمان را تحریم کرده‌ایم! به اعتقاد بنده بی‌ رغبتی و بی‌سلیقگی سبب تنزل فرش ایران در بازارهای جهانی شده است. در سال ۱۳۵۰ طبق آمار رسمی که در اختیار دارم ۷۰ درصد بازارهای جهان در اختیار ایران بوده است و ۳۰ درصد بازار در تصاحب رقبای ایران بوده ولی در سال ۱۳۸۰ که از تحریم خبری نبوده سهم ایران از تجارت جهانی بین ۲۸ درصد تا ۳۰ درصد بوده است. در همان دوره مرکز ملی یک سری امتیازات برای صادرات فرش در نظر گرفت که جایگاه ما ده درصد رشد پیدا کرد که توانستیم ۴۰ درصد بازار را در اختیار خود داشته باشیم، ولی بعد از مدتی به همان ۳۰ درصد تنزل پیدا کرد. دلیل این پیشی گرفتن رقبای ما، کارهای پژوهشی، دخالت ذائقه هنری و فرهنگ مصرف کننده خارجی و مناسب بودن قیمت تمام شده می‌باشد.

متأسفانه قیمت تمام شده یک فرش در ایران دو برابر آنچه در سایر کشورهای رقیب است تمام می‌شود، در نتیجه عدم تدبیر صحیح و مناسب بیشترین آسیب را به صنعت فرش ایران وارد می‌کند تا تحریم کشورهای غربی.

نقش کمیته امداد در صنعت فرش را چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟

به اعتقاد بنده کمیته امداد در نقش یک ناجی وارد این حوزه شد. با توجه به وابسته بودن به بخش دولتی، سیاست‌هایی که اخذ شد بسیار مؤثر بود. سیاست‌های این بخش به تولید شیوه‌های صحیح فرش کمک شایانی کرده خصوصاً در استان خراسان جنوبی فرش‌های بافته شده در این مراکز از کیفیت مطلوبی برخوردار است. به دلیل مقاصد اقتصادی و سیاست مقرون به صرفه بودن، تولید ایران دچار آفتی به نام بی‌کیفیتی شده است و این آفت به حوزه فرش راه پیدا یافته که غالب این سیاست، یا به عبارت دیگر، بی‌تدبیری از سوی بخش‌های خصوصی صورت گرفته است، اما حضور کمیته امداد از ادامه این روند جلوگیری کرده و وضعیت را رو به بهبود سوق داده است.

آرزو داریم
روزگار بر سر
در خانه هر ایرانی دوست
دیده‌اند از سر بنفشه نوین با نوان ایران
زیبا بخش میا زنده گشته باشد.
انشاء الله

فرش ایران
نماد روح

لیست بخشی از پایان نامه‌های دانشجویان فرش دانشکده هنر بیرجند که برخی از آن‌ها توسط دانشجویان مذکور دفاع گردیده است و یک نسخه از آن در کتابخانه دانشکده هنر موجود می‌باشد.

نام دانشجو	استاد راهنما	عنوان پایان نامه
فاطمه روشنی	صباحتم جمشیدی	کاربرد گبه دو رو در زندگی مدرن
جعفر ترابی	محمد امین حاجی زاده	بررسی قالی پرده‌نمای نائین و راهکارهای اشاعه و پیشبرد این هنر
محسن جلینی	محمد امین حاجی زاده	بررسی روشهای مرمت انواع شیرازه در فرش
یاسر جوانبخت کلاته‌ای	حسین بارانی	رنگرزی الیاف پشمی با رنگزای گیاهی گوش بره
زهره روح الامینی	حسین بارانی	بررسی شرایط رنگرزی الیاف گیاه توربیت
علی رجبی مقدم	آرزو پایدار فرد	بررسی نقش پرده در فرش اصفهان
ندا حسینی	تکتم همتی	گلیم پروانه‌ای و کاربرد آن در صنعت نساجی (پوشاک)
زهره طالع‌نوبین	محمد امین حاجی زاده	روشهای و فنون ترمیم آسیب‌های طولی فرش
مریم بیننده	صباحتم جمشیدی	شناسایی قالی‌های تک پود منطقه سمنج (سنه) و باف یک نمونه
لیلا شفیعی	محمد امین حاجی زاده	بررسی انواع کجی در فرش و شیوه‌های سر راست کردن آن
عاطفه عباس‌آبادی	محمد امین حاجی زاده	بررسی نقوش و فرم‌های جانوری در گلیم ایران
مریم گنجی خلجی	تکتم همتی	بررسی گبه‌های ایرانی و استفاده از آن در تاپستری
سمیرا میرزا زاده	صباحتم جمشیدی	معرفی دست بافته‌های منطقه قائنات به خصوص سفره آردی (روستای مهنج) و ایجاد کاربری جدید برای آن
رویا عبدالله زاده	محمد امین حاجی زاده	آسیب شناسی و مرمت یک نمونه از فرش‌های موزه آستان قدس رضوی
زهره رحیمی	محمد امین حاجی زاده	طرح و نقش فرش خراسان شمالی (قالی و قالیچه‌های کرد)
سارا بنی‌اسد رقیه شاهلو	حسین بارانی	رنگرزی کالای پشمی با استفاده از ریشه درخت بادام کوهی
آیت براری فرد - محبوبه زحمتکش	حسین بارانی	رنگرزی بهینه الیاف پشمی با میوه گیاه آق‌طی
معصومه ریسی	حسین بارانی	بهینه سازی رنگرزی کالای پشمی با رنگزای گیاهی جفت

سبک‌های رنگی در فرش بیرجند استاد کامیابی

الف. رنگ‌هایی که در فرش‌های شهری منطقه‌ی بیرجند استفاده می‌شود به سه دسته تقسیم می‌شود:

۱. رنگ‌هایی که در قدیم استفاده می‌شده است اما امروزه به دلایل گوناگون مثل شیوه‌های سخت رنگریزی، سلیقه‌ی مشتری و غیره تقریباً منسوخ شده‌اند.
۲. عمده رنگ‌هایی که امروزه در این منطقه به وفور استفاده می‌شود.
۳. رنگ‌هایی که امروزه کمتر از گذشته در فرش‌های منطقه استفاده می‌شود.

رنگ‌هایی که به فراوانی در فرش‌های منطقه‌ی بیرجند دیده می‌شود:

نوع رنگدانه	ماده اولیه
کبود یا سرمه‌ای	نیل
لاکی	روناس
ماسی	نیل
کرم	روناس و برگ‌مو
پسته‌ای	مخلوط رنگ آبی نیلی و زرد
سبز	مخلوط رنگ آبی نیلی و زرد
خاکی	پوست گردو
سفید خود رنگ	امروزه زاج سفید می‌زنند و حالت استخوانی می‌گیرد
گل‌خار (صورتی)	قرمز دانه حیوانی
شتری	پوست گردو
پیازی (زرد مایل به قرمز)	روناس با ته رنگ زرد
فولادی (خاکستری)	خاکستر
تخم‌لاکی (قهوه‌ای مایل به قرمز)	مقداری روناس

رنگ‌هایی که در قدیم کاربرد داشته‌اند و امروزه استفاده نمی‌شود:

رنگ "سبز سدری" که معمولاً در زمینه‌ی قالی‌های خشتی استفاده می‌شده است.
 "پشت زنگاری" و "زنگاری" نیز به ترتیب به صورت یک طیف از کم رنگ به پررنگ استفاده می‌شده است.
 "سبز چینی" رنگی است که از نیل و زرد گرفته می‌شده و برای ثبات بیشتر آن را "گینه" می‌کردند و حالت پرکلاغی می‌گرفته است.
 "رنگ آتشی" که در نقشه‌های شعله و تا حدودی ربعی‌سعدی استفاده می‌شود، بدلیل شدت رنگی بالا و امروزه در بازارهای جهانی رنگ‌های ملایم را می‌پسندند زیاد استفاده نمی‌شود.

"زرد کاهی" با مقدار زیادی برگ مو درست می‌شد، به همین دلیل شدت رنگی بالایی داشت و برخلاف بیش‌تر رنگ‌ها نمی‌توانستند با روش‌های مختلف کمی‌از شدت رنگی آن را کم کنند تا ملایم شود امروزه دیگر مورد استفاده قرار نمی‌گیرد.
 رنگ "علفی" بسیار کم‌رنگ و ملیح است و به آبی می‌زند.

رنگ‌های جدیدی که در این منطقه استفاده می‌شود عبارتند از:

رنگ "مسی" (قهوه‌ای مایل به قرمز) که کم رنگ است و هرگاه در آن قهوه‌ای بیشتر شود به آن شکلاتی می‌گویند.
 طیف رنگی "کرم" که از تیره به روشن شامل زرد، قرمز و خاکی می‌باشد.
 طیف رنگی "دوغی" که شبیه رنگ آبی آسمانی است و روشن‌تر آن رنگ ابری است.
 طیف رنگی "لاکی" به ترتیب از تیره به روشن لاکی، آتشی، صورتی، کرم و قرمز می‌باشد.
 همیشه رنگریزی با طیف‌های مختلف رنگی از رنگ روشن به رنگ تیره تر شروع می‌شده که به دلایل مختلف از جمله صرفه جویی در آب و انرژی به صورت پشت سرهم کار می‌شده است.

با تشکر از استاد کامیابی

منوی شماره

نقوش قالی ترکمن از قدیم الایام تا کنون مورد توجه بسیاری از بزرگان و صاحب نظران بوده است. طرحهای ترکمن دارای نمونه های متفاوتی است که در این شماره به اختصار یکی از این طرحها، برای آشنایی هر چه بیشتر، توضیح داده خواهد شد.

طرح ترکمن آخال (بخارایی)

این طرح در شمال غربی ایران و در بین زنان ترکمن رواج فراوان دارد. در این نوع قالی ها زمینه فرش مزین به کتیبه ها، قاب ها و لوزی ها و اشکال دوکی شکل است که بعضاً "به وسیله ی خطوطی متقاطع که تاکید بر توازن کلی طرح است به یکدیگر پیوسته اند. زمینه داخلی لوزی ها نیز با نقوش شکسته و هندسی تزیین شده و فضای ایجاد شده با خطوط متقاطع نیز اغلب نقش لوزی شکسته و یا صلیب ماندی را در خود جای می دهد که نسبت به شکل لوزی اصلی از تنوع کمتری برخوردار است. زمینه این نوع طرحها بیشتر به رنگ شتری و یا سرمه ای است و رنگهای قرمز، سبز و سیاه از جمله رنگ های اصلی است. خطوط سیاه طرح نقش آفرینی را به عهده دارند و رنگ سفید بیشتر برای تبدیل رنگ و قرمز تند برای نقوش اصلی به کار می رود. این نقوش سرتاسر متن قالی را می پوشاند.

عبداللهی نژاد، مریم. آشنایی با طراحی قالی ایران. نشر اوحدی. تهران ۱۳۸۱. ص ۶۳

خبرها

طی مصاحبه ی انجام شده با جناب آقای "دکتر قرشی" رئیس دانشکده هنر، ایشان نکاتی را در رابطه با برنامه های این دانشکده در ۱۰ سال آینده عنوان کردند که به شرح زیر می باشد:

(۱) برنامه کوتاه مدت:

راه اندازی کارگاه ها و آزمایشگاه های مورد نیاز در محل دانشکده هنر

(۲) برنامه ی میان مدت:

جذب اعضای هیئت علمی و تاسیس رشته های جدید.

(۳) برنامه ی بلندمدت:

اقدام به احداث ساختمان جدید دانشکده هنر، تکمیل هرم اعضای هیئت علمی و تدوین برنامه توسعه ۱۰ ساله دانشکده.

در بحث کوتاه مدت و میان مدت در حوزه رشته فرش، دانشگاه تاکنون موفق به تاسیس آزمایشگاه رنگرزی و الیاف شده است.

تاسیس کارشناسی ارشد رشته فرش با گرایش رنگرزی که طرح توجیهی آن در دانشگاه به تصویب رسیده و قرار است به تهران ارسال شود.

همچنین برای تکمیل هرم هیات علمی دانشکده (که اعضای آن در حال حاضر ۱۴ نفر می باشند)، حدود ۱۵ نفر از متخصصان رشته های مختلف

که بسیاری از آنها در رشته های خودشان منحصربه فرد هستند، با دانشکده هنر همکاری می کنند. (قابل به ذکر است که رشته کارشناسی

هنر اسلامی، امسال در دانشکده دایر شده است).

برنامه بلندمدت شامل احداث ساختمان جدید برای دانشکده هنر در محل پردیس شوکت آباد می باشد که به تایید مجلس شورای اسلامی و دولت

رسیده است و اعتبار کافی به این برنامه اختصاص داده شده که در مرحله انتخاب مشاور برای اجرای طرح است.

همچنین طرح توسعه دانشکده در قالب یک طرح ۱۰ ساله، از ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲، تدوین شده است که بصورت دو دانشکده هنر و معماری و شهرسازی

می باشد و در مقاطع مختلف از کاردانی تا دکترا در دانشکده و دانشگاه مصوب شده که به طرح افق ۱۰ ساله دانشگاه الحاق خواهد شد و نهایتاً برای

تصویب به تهران ارسال می گردد.

در حوزه علمی پژوهشی علاوه بر نمایشگاه های متعددی که توسط دانشجویان برگزار شد، همایش ملی هنر اسلامی در آبان ماه سال گذشته

برپا شد. و نیز طرح توجیهی تاسیس مجله علمی پژوهشی مطالعات فرهنگ و هنر اسلامی با همکاری انجمن علمی فرش ایران تدوین و برای اخذ

مجوز به تهران ارسال شده است.

کتابخانه

فرش همدان (تاریخ منقوش فرش همدان) مؤلف: شیرین سورا سرافیل، انتشارات سورا سرافیل

مرکز فرش بافی همدان به خصوص مناطق وسیع روستایی آن از قدیمی ترین مراکز فرش بافی ایران است. فرش همدان نه تنها به علت تنوع و گستردگی نقوش زیبا، بلکه برای استحکام و مقاومت بالای آن، به شهرتی جهانی دست پیدا کرده است. این کتاب علاوه بر بررسی سابقه تولید فرش همدان، به حضور تجارت خانه های بزرگ خارجی در اوایل قرن حاضر همراه با تحلیل برخی از جنبه های آسیب شناسی آن اشاره کرده است.

زیبایی شناسی در فرش دستباف ایران مؤلف: نازیلا دریائی، انتشارات مرکز ملی فرش

فرش دستباف ایران از وجوه متفاوت فرهنگی، اجتماعی، هنری، تولیدی، اقتصادی و تجاری قابل بررسی است. زیبایی شناسی فرش دستباف موضوعی است که در بررسی کیفی به تمامی حوزه های مذکور مربوط می شود. بر همین اساس در کتاب حاضر، کلیه وجوه مرتبط با این بحث مد نظر قرار گرفته اند. هدف اصلی آن است که بدانیم با چه معیارهایی می توانیم زیبایی را در فرش ایرانی ارزیابی کنیم. عناوین بعضی از مباحث کتاب عبارتند از: فرش بافی، هنری سنتی، هنر، سنت، هنر سنتی، سنت و صنعت در فرش دستباف ایرانی، بررسی زیبایی از دیدگاه متفکران شرق، زیبایی از دیدگاه صاحب نظران غربی، دوره ها و سبک های فرش بافی ایرانی، بررسی زیبایی در فرش ایران، مبانی زیبایی شناسی فرش، مذهب و زیبایی فرش، اسطوره و زیبایی در فرش، قواعد حاکم بر طراحی متن فرش ایران، ساختار چند لایه نقش، نقوش ایران باستان، نقوش دوران اسلامی و توصیف طرح ها و نقوش نمونه در فرش ایران.

ارزیابی و ارزشیابی فرش مؤلف: محسن حاج سید جواد، انتشارات میهن پو

توضیحات: به کلیه عملیاتی که منجر به قیمت گذاری فرش شود ارزیابی فرش گویند. این عملیات عبارتند از بررسی عواملی چون: محل بافت، رنگ بندی، طرح، نوع مواد مصرفی، رج شمار، نوع رنگرزی خامه فرش، عیوب، ابعاد، سلیقه مشتریان و قیمت روز بازار. برای فرش های کهنه علاوه بر موارد فوق عوامل دیگری چون سلامت فرش از نظر نگهداری، شخص تولید کننده و طرح که گاه با آرمی در فرش مشخص است و قدمت فرش نیز تأثیری به سزا دارد که در این کتاب به طور کامل و مفصل با انواع فرشها و ارزیابی آنها آشنا میشویم.

شعر

روپایی که گره می زنی،

ای زن،

او هام هزار ساله من و اجداد من است،

در بند بکش هذیان مرا در گره

و ببین و بگو

کجای زمین شبیه ذهن من است،

بگو، بگو و بگو

و مرا از غربت تار و پودی که بدان خو گرفته ام

بدزد

و رهایم کن از رنج های رنگ های این فقس .

(یاس)

"چشمت به چشم ما و دلت پیش دیگر است

جای گلایه نیست که این رسم دلبر است

هر کس گذشت از نظرت، در دلت نشست

تنها گناه آینه زود باور است

مهرت به خلق بیشتر از جور بر من است

سهم برابر همگان نا برابر است

دشنام یادای تو در حق من یکیست

ای آفتاب، هر چه کنی ذره پرور است

ساحل جواب سرزنش موج را نداد

گاهی فقط سکوت سزای سبک سریست"

(فاضل نظری)

خلاصه پایان نامه

ایجاد تاپستری با الهام از ترکیب بندی ها، نقوش و رنگ ها "سفره های کامو" پروژه نهایی اعظم پروانلو گل محمدی برای اخذ درجه کارشناسی فرش

استاد راهنما: سرکار خانم تکتک همتی

فصل اول و دوم این پایان نامه به اختصار در مورد انواع سفره های دست باف مناطق مختلف ایران پرداخته است و اکثر سفره های ذکر شده همراه با تصویر و توضیحات مکانیزم بافت است.

در فصل سوم، نگارنده به معرفی موقعیت جغرافیایی روستای "کامو" پرداخته است. و سفره های دست باف این منطقه را به سه دسته کلی تقسیم میکند:

۱. سفره های کف ساده
۲. سفره های ترنج دار
۳. سفره های نقوش آزاد

در همین فصل، در مورد شباهت حاشیه این سفره ها مطالبی کوتاه گفته شده است. اما در مورد ریشه ی نمادهای این طرح مطلبی ذکر نشده است. فصل چهارم در مورد رابطه تاپستری با دست بافته های مدرن است. معنای لغوی این کلمه در فرهنگ لغت انگلیسی، دیوارکوب، پرده، تابلو فرش، فرشینه یا قالیچه های نقش دار است. در این فصل به کاربرد تاپستری در گذشته و تاریخچه آن می پردازد و در ادامه به پیدایش تاپستری به معنای امروزی و معروف هنرمندان معاصر که در این عرصه فعال هستند می پردازد.

فصل پنجم پایان نامه مربوط به نتیجه گیری است که به طور کامل در این جا آورده می شود:

از ویژگی های معماری تزیینات داخلی سبک مدرن طرح های استیلیزه و انتزاعی با خطوط شکسته و فرم های هندسی نظیر دایره ها، نقطه ها، خطوط زیگزاگ و راه راه با سطوح رنگی ساده و فارغ از جزئیات و با رنگ های خالص تند و درخشان و کنتراست های سیاه و سفید با ایجاد فضایی ساده و آرامش بخش می باشد و این ویژگی ها در نقوش ترکیب بندی و رنگ های سفره های کامو نیز قابل مشاهده است که این تشابهات را می توان در یک مقایسه تصویری از یک چیدمان لوازم منزل با سبک مدرن و یک تصویر از سفره های کامو به خوبی درک کرد. وجود همین تشابهات باعث شد تا ادغام این دو، موضوع بسیار مناسب جهت پژوهش های کاربردی به نظر برسد و چون بافته های تاپستری نیز با حال و هوای سفره های کامو سازگاری چشمگیری دارد، باعث شد تا ترکیبی از این دو موضوع را در قالبی از بافت تاپستری ارائه دهم.

با توجه به مطالبی که ذکر شد و مقایسه آثار بخش عملی پروژه، اهداف مورد نظر نویسنده را این گونه می شماریم:

۱. ترکیب طرح ها، نقوش و ترکیب بندی های سفره کامو با شیوه بافت تاپستری.
 ۲. کاربردی کردن بافته های تاپستری و استفاده از آن برای لوازم منزل و تزیینات داخلی یک خانه ویلایی می باشد.
- در پایان نویسنده اینگونه بیان می دارد که:

"با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می کنم هنرمندان، که بی شک رسالتی از داشتن این استعداد الهی دارند، در بافت فرش ها و به طور کلی دستبافته هایی که حضور آن ها در جامعه امروزی ایرانی کم رنگ شده است با ترکیب بندی های جدید و تطبیق آن ها با حال و هوای مدرن و امروزی جلوه و کاربرد آن ها در زندگی های ایرانی بیشتر کنند."

فصل ششم پروژه عملی پژوهشگر است که بخش عملی آن، یک تابلو سه گانه، یک رومیزی و یک کوسن است که الهام گرفته از طرح سفره های کامو می باشد

نمونه ای از سفره های کامو

فانون و مقررات

مطلب ذکر شده در این بخش برگرفته از کتاب "مجموعه قوانین فرش دست باف" نوشته "فضل الله حشمتی" است. هدف از درج این مطالب آشنایی دانشجویان فرش با قوانین و مصوبات صنعت فرش ایران در این چند دهه اخیر می باشد. هر چند قوانین در حوزه فرش، به گستردگی سایر شاخه های صنعت نمی باشد، اما آشنایی با این مقوله زمینه ساز، برای شناسایی مشکلات، اصلاح و گسترش اجرایی آن در چارچوب قانون های مکتوب و مدون می باشد.

"استاندارد های فرش"

در ایران، به استناد ماده قانون مواد الحاقی به قانون تاسیس موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب آذرماه ۱۳۳۹، استانداردهای رسمی پس از تایید شورای عالی استاندارد تدوین و منتشر می شود. موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از ابتدای فعالیت خود مجموعه ای از استانداردها و ضوابط مربوط به فرش دستباف را تدوین کرده است.

استانداردهای فرش را می توان از دو دیدگاه ملاحظه کرد. یکی گروه هایی که مستقیم به کار فرش ارتباط دارد و در چارچوب مولفه های اصلی قرار می گیرد، و دیگری دسته ای که به نحوی در شمار مولفه های جنبی و فرعی است. در این کتاب، استانداردهای نوع اول که ارتباط بیشتری با فرش دارند به چاپ رسیده است.

ویژگی های فرش های پشمی دستباف

۱- هدف

این استاندارد شامل ویژگی ها و روش های آزمایش فرش پشمی دستباف می باشد. در این استاندارد همچنین روش برچسب زنی و گره زنی ذکر شده است.

۲- تعاریف

در این استاندارد از تعریف زیر استفاده شده است:

"تراکم پرز" که عبارت است از وزن نخ های پرز بالای سطح فرش و یا به عبارت بهتر، گرم در متر مربع در میلی متر ارتفاع.

۳- ساخت

۱-۳. نخ تار

تار باید در کارخانه ریسیده شده و حداقل نمره نخ ۱۰ و شش لا باشد

۲-۳. نخ پود

باید پنبه ای بوده و برای پود رو، حداقل ۲ لا و برای پود زیر حداقل ۶ لا باشد.

۳-۳. نخ پرز

نخ پرز باید دستریس و یا کارخانه ای بوده و از پشم خالص باشد نخ پرز باید حداقل ۲ لا تابدار و نمره ۵ باشد پشم دباغی و پشم کهنه و الیاف مصنوعی و یا سایر الیاف نا مرغوب نباید در فرش مصرف شود.

۴-۳. شیرازه یا گوشه پیچ

کناره های فرش از بسته شدن سه لا نخ تار و گذراندن آنها از نخ پود درست می شود و برحسب اینکه چله فرش از جنس پشم باشد یا ابریشم، چله ممکن است پشمی و یا ابریشمی باشد.

۵-۳. در صورتی که فرش حاشیه دار بافته می شود باید ریشه به صورت یک گروه یا بافت ساده به طول حداقل ۵/۱ سانتی متر تهیه شده و گره یا ریشه حداقل به طول ۵ سانتی متر به آن اضافه شود.

مصوبه تشکیل موسسه قالی ایران

وزارت اقتصاد ملی

تاریخ ۲۶/۹/۱۳۰۹

نمره ۳۸۲/۶۰۰۷

نظر به این که صنعت قالی از دیرگاه یکی از صنایع اختصاصی ایران و وسیله هنرنمایی ایرانیان و معرفی ایشان در اکتاف عالم بوده و هم اکنون معامله قالی قسمت مهمی از تجارت این مملکت و معظم ترین اقلام صادرات آن شمرده می شود و چون اصلاح و ترقی این صنعت ملی از فرائض و توسعه این تجارت که تاثیر کلی در بهبود اوضاع اقتصادی مملکت خواهد داشت از وظایف مهمه محسوب است، لذا برای حصول مقاصد مزبور موسسه با عنوان "موسسه قالی ایران" تشکیل می شود که وظایف آن به قرار ذیل خواهد بود:

۱. الف-وظایف عمومی

۲. تاسیس نمایشگاه های فرش و نقشه های قالی به طور دائم و متناوب

۳. برقراری مسابقه بین بافندگان قالی و نقاشی ها و اعطای جایزه به بهترین نقشه ها و قالی ها.

۴. تفتیش کارخانه های قالیبافی و اظهار نظر در اصلاح آنها از حیث طرح و رنگ و بافت و غیره.

۵. اعزام متخصصین رنگرزی به مراکز قالی برای تعلیم رنگرزی و سعی در ترویج رنگ های طبیعی و نباتی در بافت قالی.

۶. تاسیس علامت مخصوصه دولتی برای قالی ها.

۷. مطالعات و اقدامات برای ترویج قالی ایران در خارجه و بهبودی بازار فروش آن.

۸. پیشنهاد لوايح یا نظامنامه و تصویب نامه هایی که مؤدی به حسن جریان تجارت قالی و موجب ترقی صنعتی آن گردد و تذکر دادن به مقامات مربوطه آنچه را که برای اصلاح احوال متصدیان قالی بافی مفید باشد.

ب- وظایف قسمت نقشه کشی و رنگ آمیزی

۱. تهیه نمونه‌های کوچک رنگی از بهترین نقشه‌های قالی.
۲. تهیه نقشه‌های بزرگ روی کاغذ میلی متری با اصول نقطه چینی که مورد استعمال قالی بافان است.
۳. جمع آوری نقشه‌های قالی‌های قدیمی ایران.
۴. جمع آوری کتب و نقشه‌های فرش‌های ایران که در خارج چاپ شده است.
۵. تهیه مجموعه‌ها از بهترین نقشه‌های فرش‌های ایرانی و خارجی.
۶. تعلیم و تهیه طراحان ماهر برای طراحی نقشه‌های فرش.
۷. اصلاح نقشه‌های طراحان فعلی در صورت مراجعه.

ج- وظایف قسمت رنگرزی و آزمایشگاه‌های شیمیایی

۱. تهیه بهترین رنگ‌های نباتی و طبیعی و تعلیم روش‌های مختلف استعمال آنها.
۲. تعلیم و تهیه رنگرزی‌های ماهر.
۳. نظارت در کارخانه‌های قالی بافی برای جلوگیری از استعمال رنگ‌های غیر ثابت و نامرغوب.
۴. جمع آوری روش‌های مختلف و نسخه‌های رنگرزی طبیعی و نباتی و مطالعه در روش‌های مزبور برای احیای بهترین آنها و نشر نتیجه مطالعات.
۵. رنگ کردن پشم‌هایی که برای تهیه قالی لازم می‌شود، خواه به سفارش موسسات داخلی بوده و یا خارجی باشد.
۶. امتحان پشم‌ها برای یافتن بهترین اقسام آن که مناسب قالی بافی باشد و کشف معایب و مفاصل آنها.

د- وظایف قسمت قالی بافی

۱. ایجاد دستگاه‌های قالی بافی که به طرز مراکز مهم قالی بافی ایران از قبیل آذربایجان، همدان، عراق، کاشان، خراسان، ترکمن، اصفهان (بختیاری)، کرمان، بلوچ، شیراز، کردستان، بیجار (گروس) و غیره قالی تهیه نماید.
 ۲. مطالعه در بهترین طریقه‌های قالی بافی مخصوص هر ناحیه و تعلیم آن طریقه‌ها و تربیت قالی بافان ماهر و تعمیم نتیجه مطالعات.
 ۳. اصلاح دستگاه‌های قالی بافی مخصوص هر ناحیه و ترویج بهترین دستگاه‌ها که مناسب قالی بافی طرز نواحی مختلف ایران بوده باشد، و نیز ارسال و ارائه دستگاه‌های نمونه در همه مراکز در هر ناحیه.
 ۴. تهیه قالی‌های نمونه برای تشخیص بهترین نقشه‌ها و مطبوع‌ترین رنگ‌ها و کیفیت جور کردن آنها.
- برنامه فوق برای اطلاع و زرات جلیله داخله ارسال می شود. (رییس کابینه وزارت اقتصاد ملی)

نوع مسوده	نوع عمومی
موضوع مسوده	نوع خصوصی
شعبه	کارتن
مسئول بایگ نویسی	دوسیه
تاریخ ثبت ۱۸	تاریخ تحویل

دردت سحر شربت بخت و در خرم
بدختم سراد و بدختم سراد بخت و در خرم
تا به دران دگر و دران دگر بخت و در خرم
در درددل و دران دگر بخت و در خرم
در دگر بخت و دران دگر بخت و در خرم
در دگر بخت و دران دگر بخت و در خرم
در دگر بخت و دران دگر بخت و در خرم
در دگر بخت و دران دگر بخت و در خرم
در دگر بخت و دران دگر بخت و در خرم
در دگر بخت و دران دگر بخت و در خرم

صاحب امتیاز: دکتر حسین بارانی

مدیرمسئول: آرزو پایدار فرد

سر دبیر: صدیقه باستانی

هیات تحریریه: سمیه خسروی، فاطمه نعمتیان، منصوره شریفیان-

جواد یونس زاده حقیقی

عکاس: امیر حسین حسینی

ویراستار: سید جمال الدین حسینی واعظ

گرافیکست و صفحه آرا: آیت براری فرد

با تشکر از العام کاتبی، بهزاد علی کوزه، سیدناذر سیدالحسینی و تمامی

عزیزانی که در این نشریه مارا صمیمانه یاری رساندند.

نظر، انتقاد، پیشنهاد: با ارسال پیامک به: ۰۹۳۷۹۹۷۷۰۷۴

ماه دیشنه

درداره فرش تو، من لقطه تریتم

آن ریزترین لقطه، که دیدن توان شد.

طرح: فاطمه نعمتیان

اولین نمایشگاه طراحی، رنگ، نقطه دانشجویان فرش دانشکده هنر

مکان: نگارخانه بهمن
اسفند ماه ۱۳۹۱

